

Особливості формування читача у цифрову епоху

Ісаєва О.О.,
доктор пед. наук, проф.,
зав. каф. НПУ ім. М.П. Драгоманова

План

1. Особливості цифрової епохи.
2. Центеніали, або покоління Z. Чим вони відрізняються від інших поколінь.
3. Що відбувається з книгою і читанням у цифрову епоху?
4. Роль книги і читання у сучасному світі.
5. Що означає читати книжку?
6. Декларація прав читача (за Д. Пеннаком).
7. Учитель-літератури як PR-менеджер читання.

Особливості цифрової епохи

Із світу незграбних настільних комп'ютерів ми перейшли в епоху мобільних винаходів, де царюють смартфони, ноутбуки і планшети. (...) Розширення функціональності приладів швидко перетворює Інтернет речей у всеосяжний Інтернет.

Марі Хаттар, американська підприємець у галузі ІТ-технологій

ІНФОРМАЦІЙНА РЕВОЛЮЦІЯ

Цифровий стиль життя призвів до того, що тепер легко можна переміщувати інформацію з одного пристрою на інший і переносити з собою.

***Білл Гейтс,
засновник компанії "Майкрософт"***

Декілька приголомшливих цифр (2016 р.)

- щохвилино у **Twitter** генерується 30 тис. Нових повідомлень;
- щохвилино в **Google** здійснюється 3,6 млн запитів користувачів;
- щохвилино на **YouTube** завантажують 100 годин відео;
- щохвилино відправляється 200 млн. **електронних листів**;

Instagram має вже 150 млн. активних користувачів, які щодня розміщують більше 50 млн фотографій. Фото в Instagram отримує 1, 2 млрд. лайків щодня.

Проблеми цифрового століття

Перевантаженість
інформацією (ера
суцільної інформації)

сучасний світ – це світ без
права на приватне життя

неможливість
сконцентруватися під час
читання тексту великого
обсягу

заглиблення у віртуальний
простір, іноді за рахунок
живого спілкування

втрата здатності запам'ятовувати

розквіт безграмотності

ІНШИЙ ЧИТАЧ

Центеніали, або покоління Z

У цього покоління уже інший тип мислення, невербальний. (...) Читалки, планшети і ноутбуки з текстом на столах замість важких книжок – уже звичайна справа.

Ірина Лук'янова, російська письменниця, вчитель літератури

«діти мережевого розуму»

❑ гіперактивність

❑ «візуал»

❑ синдром дефіциту уваги

❑ легше переключають увагу між різними візуальними об'єктами

GENERATIA

❑ швидше розпізнають потенційне значення контенту

❑ краще справляються з ситуацією, коли постає не одне, а декілька завдань

❑ не люблять довго концентруватися

Що відбувається з книгою і читанням у цифрову епоху?

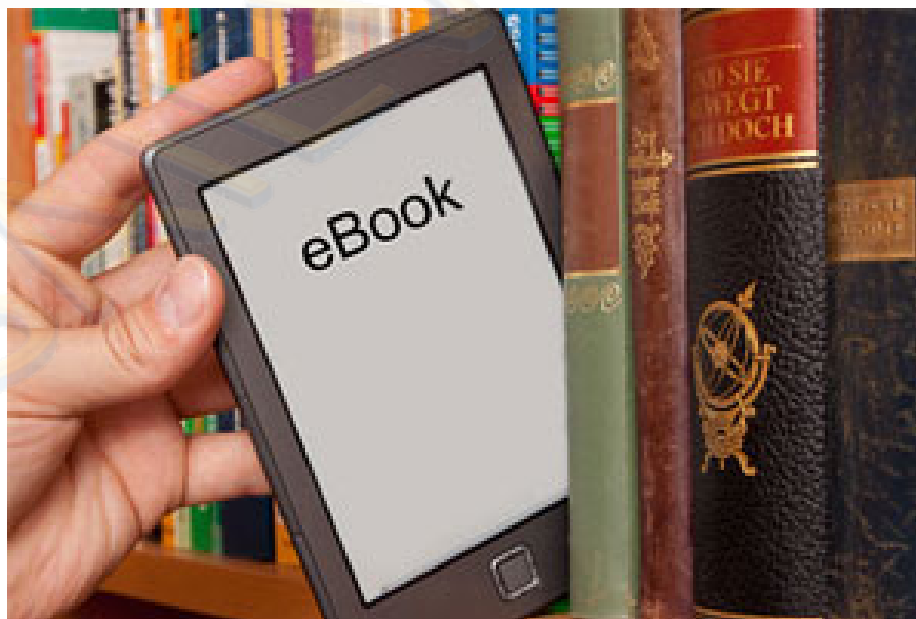

- *Ми зіткнулися з ситуацією, коли потрібно швидко, без зупинки, опрацювати великі блоки інформації. Для цього необхідне поверхнєве читання – сканування за ключовими словами, вміння читати по діагоналі, з'ясувати, чи потрібно мені це взагалі читати. Це така система фільтрів, без якої не обійдешся. Інша річ, коли ти (...) повільно читаєш сонети Шекспіра. (...) Це різні процеси, які незрозуміло чому називаються одним і тим же словом.*

Піетяна Чернігівська, сучасний дослідник

Революція книги

Глиняні таблички-папірус-паперова книга- ЕЛЕКТРОННА КНИГА

РЕВОЛЮЦІЯ у ЧИТАННІ

- Раніше:

*читаю =
насолюджуюсь*

- Сьогодні:

*читаю = пізнаю себе і
оточуючий світ*

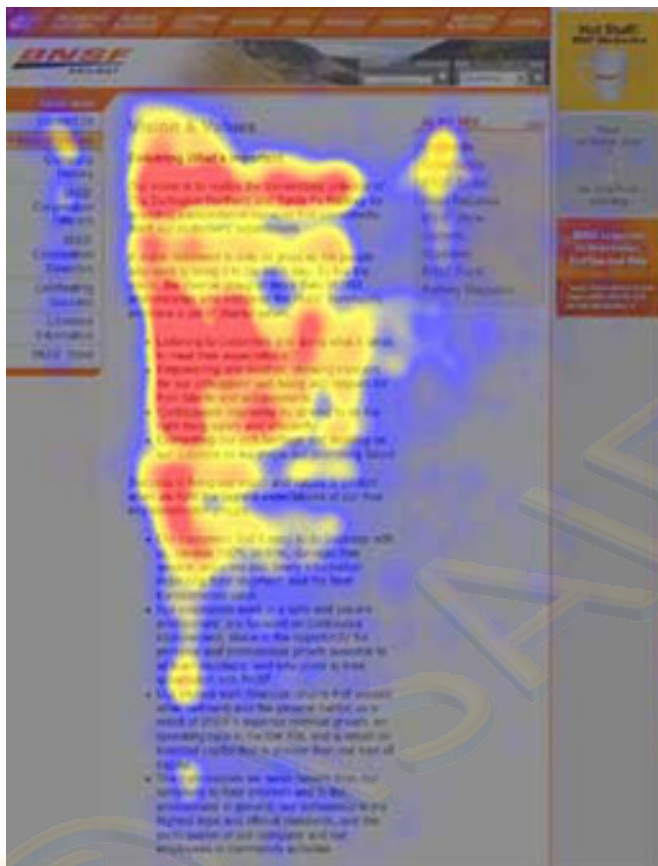

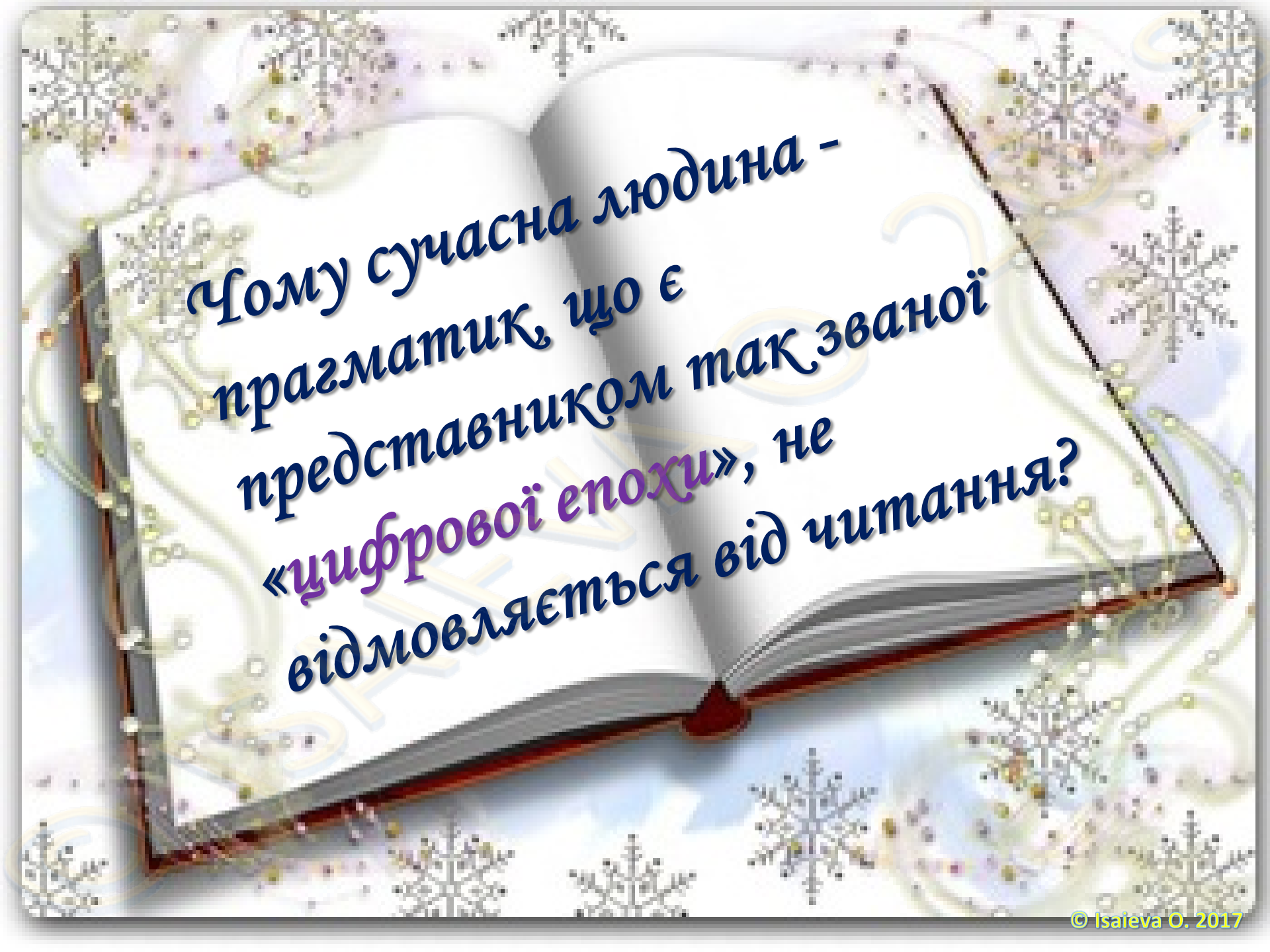
**прагматичний
характер
читання**

Читання як спосіб соціалізації особистості

ЧИТАННЯ – СКАНУВАННЯ

Аналіз руху очей інтернеткористувачів

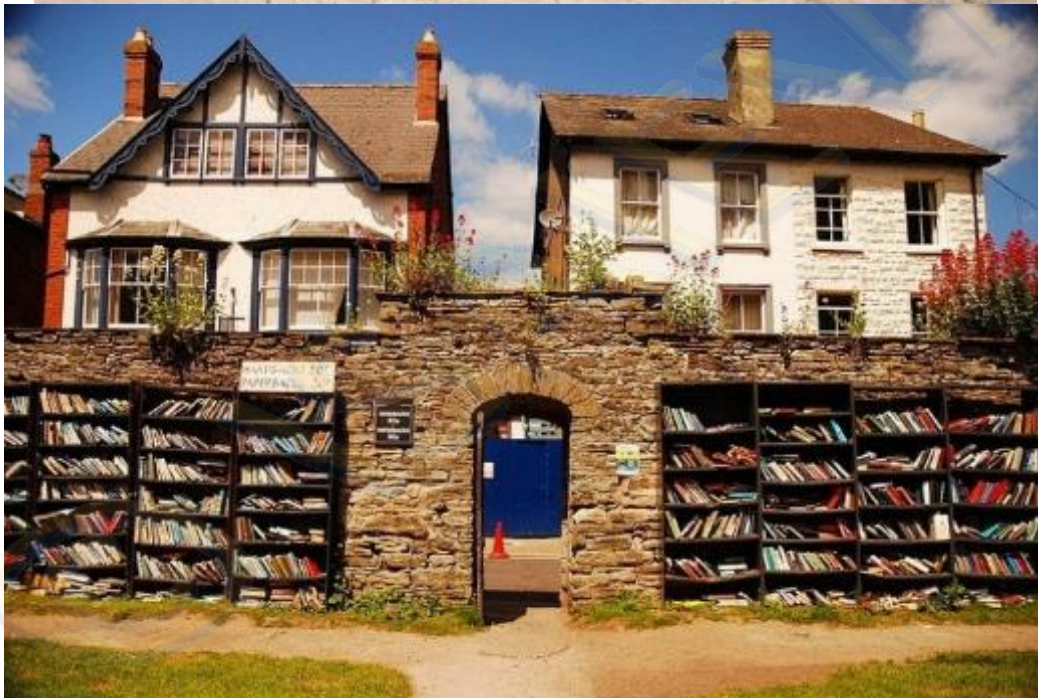

Чому сучасна людина -
прагматик, що є
представником так званої
«цифрової епохи», не
відмовляється від читання?

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ КНИГИ І ЧИТАННЯ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Пам'ятники та вуличні скульптури книжок

www.lady-uspech.ru

Читання допомагає краще розуміти і інших

Читання здатне лікувати і

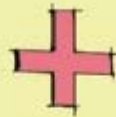

Читання допомагає подолати і стрес

КОРИСТЬ ВІД ЧИТАННЯ

ЧИТАННЯ ПОКРАЩУЄ

ФІЗИЧНИЙ СТАН

ЕМПАТІЮ

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я

ЗА 6 ХВИЛИН ЧИТАННЯ МОЖНА

ЗНИЗИТИ СТРЕС НА 60%, УПОВІЛЬНИТИ СЕРЦЕБИТТЯ, РОЗСЛАБИТИ М'ЯЗИ, ЗМІНИТИ СТАН ВАШОГО РОЗУМУ

ЧИТАННЯ ЗМЕНШУЄ СТРЕС НА

68%

100%

300%

600%

В ПОРІВНЯННІ З

ПРОСЛУХУВАННЯМ МУЗИКИ

ЧАЮВАННЯМ

ПРОГУЛЯНКОЮ НА СВІЖОМУ ПОВІТРІ

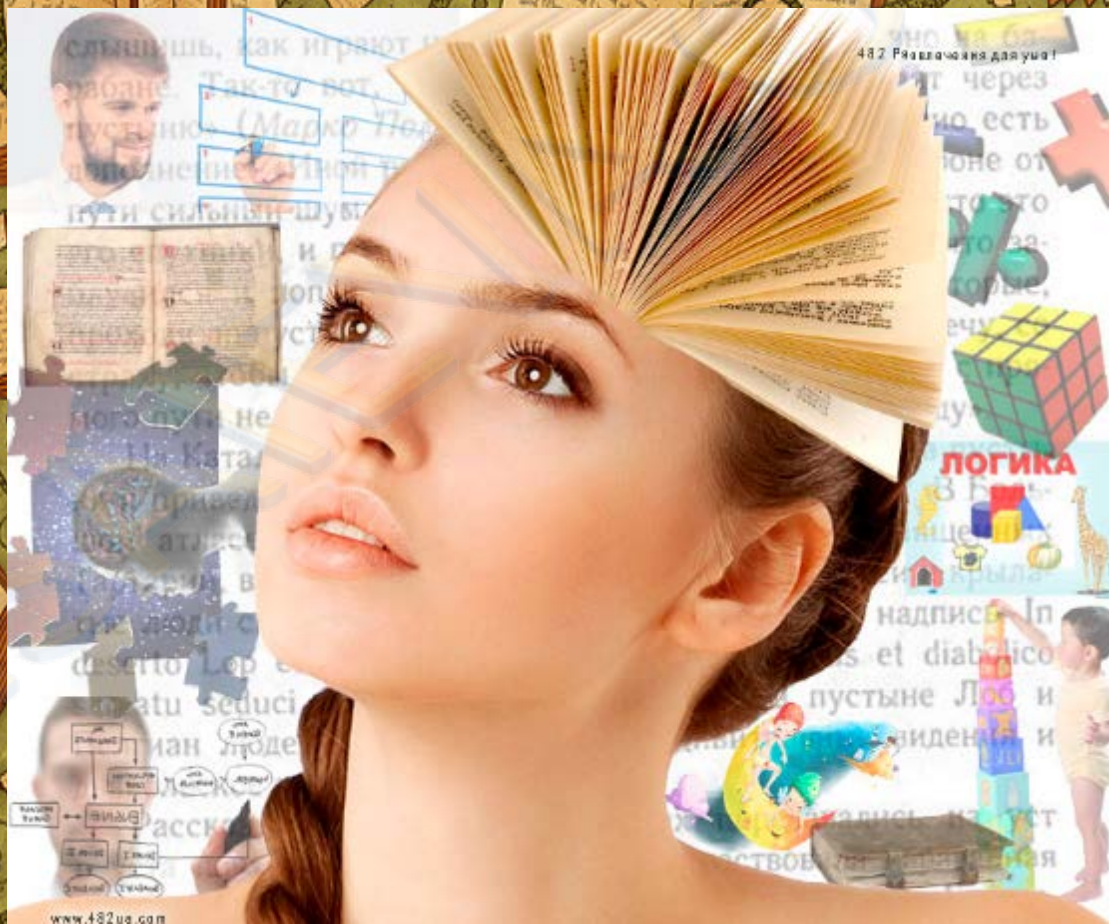

ВІДЕОІГРАМИ

**Читання формує
читача-інтерпретатора,
людину з розвинутим
критичним мисленням**

Читання формує самостійність
думки, вміння інтерпретувати
(перекладати на мову власних
понять і вражень)

Характеристика учня-читача- інтерпретатора

- ❖ нічого не приймає на віру, все піддає сумнівам і аналізує;
- ❖ вміє не погоджуватися і відстоювати свою позицію;
- ❖ зіставляє різні факти і явища;
- ❖ у нього розвинуто критичне мислення і уява.

Що означає читати книжку?

*Читати означає
виявляти смисли.*

Роланд Барт

«...читання є відкриттям твору».

Олександр Потебня

«... історія літератури не тільки історія письменників, а й історія читачів...».

Олександр Білецький

Результат читання:

- ✓ суб'єктивізація знань;
- ✓ критичність мислення;
- ✓ народження у свідомості читача *«власного тексту»*;
- ✓ пізнання оточуючого світу і самого себе

ЧИТАЦЬКОЦЕНТРИЧНА ПАРАДИГМА ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ У ШКОЛІ ОЗНАЧАЄ:

у центрі уваги не історія літератури певного періоду, а художній світ цієї літератури, що сприймається і декодується *учнем-читачем* XXI століття

Аспекти взаємодії читача з текстом (за Іваном Єсауловим)

- **об'єктно-об'єктний** (коли найвищим авторитетом для читача є сфера “чужого” (авторського), тобто власна особистісна позиція читача підпорядковується волі автора);
- **суб'єктно-об'єктний** (найвищим авторитетом для читача є його власна позиція, авторська думка при цьому часто ігнорується);
- **суб'єктно-суб'єктний** (тут можливий “діалог згоди” (за М.Бахтіним), коли відбувається справжня духовна зустріч автора й читача

Декларація прав сучасного читача (за Д. Пеннаком)

Декларація прав читателя

Даниеля Пеннака
Ілюстрація Квентина Блейка

1 Право не читать

2 Право пересказывать

3 Право не дочитывать

4 Право перечитывать

5 Право читать что попало

6 Право на боваризм

7 Право читать где попало

8 Право втыкаться

9 Право читать вслух

10 Право молчать о прочитанном

Никогда не спойтесь нау темн.
кто не читает, — а то
они так и не начнут читать.

*...якщо ми хочемо, щоб молодь читала,
в першу чергу, треба надати їм усі права,
якими ми самі користуємося...*

Даніель Пеннак

**Я МАЮ
ПРАВО!**

*...дієслово «читати» не
терпить наказової
форми.*

Даніель Пеннак

1. Право не читати.
2. Право перескакувати.
3. Право не дочитувати.
4. Право перечитувати.
5. Право читати що завгодно.
6. Право на боварізм.
7. Право читати скрізь.
8. Право втикатися (*Le droit de grappiller*).
9. Право читати вголос.
10. Право мовчати про прочитане.

Боварізм – термін, що позначає неможливість проводити чітку межу між дійсністю та фантазією, коли факти реального світу підміняються уявними.

Даніель Пеннак
З есе «Як роман»

Учитель як PR-менеджер читання

БУККРОСІНГ НА ПЛЯЖАХ ТЕЛЬ-АВІВА І ОДЕСИ

© ISA

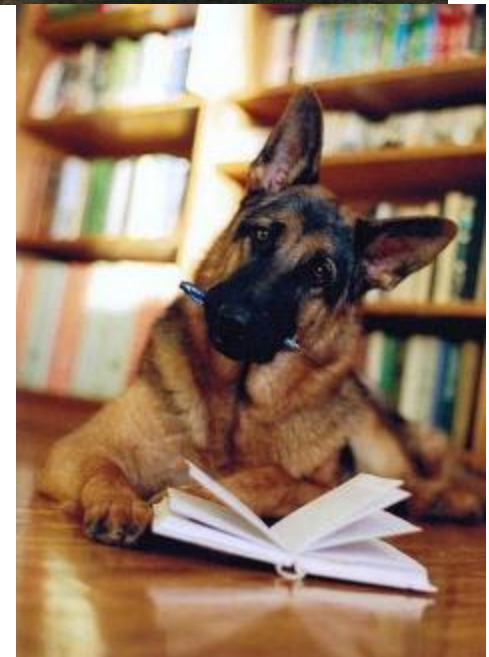
ХОБІ СУЧАСНИХ ШКОЛЯРІВ

БУКТРЕЙЛЕР

ФОТОКОЛАЖ

СКРАПБУКІНГ

Ручная работа Анна Кнор
<http://blog1knor.blogspot.com/>

КАРДМЕЙКІНГ

